

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นจึงถือ เป็นหน้าที่สำคัญของรัฐในขั้นต้นที่จะต้องรับภาระในการจัดการศึกษาของชาติ แต่อย่างไรก็ตามรัฐแต่ เพียงผู้เดียวคงไม่อาจรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและ เพียงพอ เพราะความจำกัดในด้านทรัพยากร รัฐจึงเกิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบ เขตที่รัฐกำหนด

การศึกษา เอกชน เป็นสิ่งที่มีควบคู่กับสังคมไทยโดยตลอด และ เป็นผู้บุกเบิกการศึกษาในระบบในเมืองไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้วโดยพวกบาทหลวงฝรั่งเศส สำหรับสมัยกรุงรัตนโกสินทร์การศึกษา เอกชน เริ่มมีขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพะจุฑามเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยหมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน จากนั้นจึงแพร่หลายออกไปในภูมิภาคต่างๆ การศึกษา เอกชนก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้านแก่การศึกษาของไทยทั้งการ เรียบการสอน การวัดผล และการปฏิรูปการศึกษาในที่สุด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530)

โรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยแห่งแรกก่อตั้งโดยมิชชันนารีชาวอเมริกัน ที่ภาคโปรแตสแตนต์เมื่อปี พ.ศ. 2395 ในปัจจุบันมีโรงเรียนที่อยู่ในความควบคุมดูแลรวมทั้งสิ้น 23 โรงเรียน แยกออกตามที่ตั้งของภาคต่าง ๆ ดังนี้

1. ภาคกลาง (เขตกรุงเทพมหานคร)	4 โรงเรียน
2. ภาคกลาง	4 โรงเรียน
3. ภาคใต้	2 โรงเรียน
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1 โรงเรียน
5. ภาคเหนือ	12 โรงเรียน

จากรายงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของกองการศึกษา และของโรงเรียนต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนนักเรียนกำลังลดลงเรื่อย ๆ กันเนื่องมาจากสาเหตุคือ โรงเรียนรัฐบาล เกิดขยายมากขึ้นทุกระดับ, จำนวนเด็กเกิดน้อยลงเพราะการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดได้ผลดี, โรงเรียนของมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรส่วนมากถาวรเรียนเก่าแก่ทรุดโทรม ขนาดห้องเรียนเล็กไม่ได้มาตรฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้บรรจุนักเรียนได้น้อย รวมไปถึงครูบางโรงเรียนขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพราะไม่ได้ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น เนื่องจากรายรับของโรงเรียนไม่เพิ่มขึ้น หรือไม่พอกับรายจ่าย (กองการศึกษา, 2529)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษานักเรียนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นอย่างมากร

รายงานการวิจัยเรื่องผลกระทบของการศึกษาเอกชนต่อสังคมไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ได้พบว่าโรงเรียนเอกชนอยู่ในสภาพที่ดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ในด้านการเงินและคุณภาพของบุคลากร แต่มีความเด่นกว่าในด้านที่มีบุคลากรที่เอาใจใส่ รักพิศขบในการจัดการเรียนการสอน และการฝึกฝนอบรมดูแลเด็ก ตลอดจนความสามารถในการปรับเปลี่ยนแนวการเรียนการสอน และการนำวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้จัดการศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนของรัฐ ผู้บริหารเหล่านี้มีความเห็นว่า โรงเรียนเอกชนจะเป็นคู่แข่งของโรงเรียนรัฐบาลได้โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพดีกว่า (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530)

ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพนั้น 7 วิชาที่หนึ่งที่ได้รับการยอมรับกันในปัจจุบัน คือ การปฏิบัติการณ์ภาคการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ตามที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2530) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการมีภาคการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาทางด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การมีภาคการศึกษาช่วยประสานงาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังจะสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา

นอกจากนี้ บริกก์ และจัสแมน (Brigg and Justman, 1952) ยังได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ
2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู
3. เพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
4. เพื่อส่งเสริมและแนะนำคณะครู และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาในทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษาสามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในด้านการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และในทางปฏิบัตินั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาทั้งมีบทบาทและหน้าที่โดยตรงคือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทราวี มัสศรี (2521) และ วัชรวิไล (2524) ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่โดยตรงในการนิเทศภายในโรงเรียน การเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียนจะมีผลต่อบรรยากาศและสัมฤทธิ์ผลของโครงการนิเทศศึกษามากภายในโรงเรียน เป็นอย่างมาก

จากสภาพปัญหาและความสำคัญในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติงานการนิเทศศึกษาดังกล่าวแล้ว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งประเทศไทย ในประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาได้ปฏิบัติงานการนิเทศศึกษาในงานใดบ้าง ปฏิบัติอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร สอดคล้องกับหลักการ และทฤษฎีเพียงใด

ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งประเทศไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปกำหนดแนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของมูลนิธิสมาคริสตจักรในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ในปีการศึกษา 2535
2. การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ดังนี้
 - 2.1 การศึกษางานการนิเทศการศึกษายกในโรงเรียนให้กรยกงานซึ่งกำหนดโดย แฮร์ริส (Harris, 1985) ประกอบด้วยงาน 10 ด้าน ได้แก่
 1. งานด้านการพัฒนาหลักสูตร
 2. งานด้านการจัดระบบการเรียนการสอน
 3. งานด้านการบริหารบุคคล
 4. งานด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
 5. งานด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
 6. งานด้านการฝึกอบรมครูประจำการ
 7. งานด้านการประชุมพิเศษครูใหม่
 8. งานด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู
 9. งานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

10. งานด้านการประเมินผลการสอน

2.2 ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับกองการศึกษาสมาคมคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อกำหนดที่กมุลในการปรับปรุงส่งเสริมการดำเนินงานการนิเทศศึกษามายในโรงเรียนมูลนิธิ สมาคริสตจักรในประเทศไทย
2. ผลการวิจัยจะเป็นที่กมุลให้ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งประเทศไทยนำไปปรับปรุงการดำเนินงานการนิเทศศึกษามายในโรงเรียนของตน

คำถามที่ต้องการคำตอบในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งประเทศไทยได้ ปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษางานใดบ้าง และปฏิบัติอย่างไร
2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งประเทศไทยมี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาระไรบ้าง

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สภาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติจริงในการปฏิบัติ งานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งประเทศไทย

ปัญหา หมายถึง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา หมายถึงงานที่ผู้บริหารโรงเรียนกระทำกับครู หรือสิ่งอื่นใดซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน กับจะส่งผลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุดทางการเรียนของนักเรียน

การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนทำให้เกิดขึ้น หรือให้การสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือ หรือให้ความร่วมมือ โดยผู้บริหารกระทำด้วยตนเอง หรือทำร่วมกับผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นกระทำในงานต่อไปนี้ได้แก่งานด้านการพัฒนาหลักสูตร, งานด้านการจัดระบบการเรียนการสอน, งานด้านการบริหารบุคคล, งานด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก, งานด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์, งานด้านการฝึกอบรมครูประจำการ, งานด้านการปฐมนิเทศครูใหม่, งานด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู, งานด้านการสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน และงานด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ก้ำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ก้ำนวยครูใหญ่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธินแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน น้อยกว่า 500 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป

กองการศึกษามูลนิธินแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย หมายถึง หน่วยงานของสภาคริสตจักรที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธินแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากกลุ่มประชากรโดยตรง ซึ่ง เป็นผู้บริหารโรงเรียน
ทุกคนของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในการศึกษา
2535 รวมทั้งสิ้นจำนวน 178 คน จำนวนที่ได้นี้

ผู้อำนวยการ	1	คน
ผู้จัดการ	14	คน
อาจารย์ใหญ่	14	คน
ผู้จัดการ-อาจารย์ใหญ่	8	คน
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	51	คน
กรรมการบริหารภายใน	90	คน
รวม	178	คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็น เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามประเภทแบบสำรวจรายการ (CHECK-LIST) ซึ่งมีรายละเอียดโครงสร้างคำถาม ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็น เรื่องเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ถามมีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (CHECK-LIST)

ตอนที่ 2 เป็น เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนว่า ได้ปฏิบัติอย่างไรในงานด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. งานด้านการพัฒนาหลักสูตร
2. งานด้านการจัดระบบการเรียนการสอน
3. งานด้านการบริหารบุคคล
4. งานด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
5. งานด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
6. งานด้านการฝึกอบรมครูประจำการ
7. งานด้านการประเมินผลครูใหม่

- 8. งานด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู
- 9. งานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- 10. งานด้านการประเมินผลการสอน

แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (CHECK-I.TST) และแบบปลายเปิด (OPEN-ENDED)

ตอนที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมีลักษณะ เป็นแบบสำรวจรายการ (CHECK-I.TST) และแบบปลายเปิด (OPEN-ENDED)

3. การสร้างเครื่องมือนักวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับดังต่อไปนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างแบบสอบถาม
- 3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เปรียบเทียบแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง
- 3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง จากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)
- 3.4 นำข้อคิด เห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญไปพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้นภายใต้การแนะนำและการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 3.5 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการส่งและรับทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง สำหรับอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการส่ง และรับด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือในการทำการวิจัยจาก วิทยาลัยศึกษาศาสตร์มหาวิทาลัยไปสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิ

แห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนในการตอบแบบสอบถามและขอเอกสารที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และทศารัตยยะ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

6. การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจัดลำดับขั้นตอนการเสนอโดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 กล่าวถึงความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัยประโยชน์ของการวิจัย คำถามที่ด้ของการศึกษาในการวิจัยที่ถดถอง เบื้องต้น คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึงสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในส่วนสุดท้ายเป็นรายการอ้างอิงและภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย